

БАТЛАВ.
СОЁЛ, СПОРТ, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛ,
ЗАЛУУЧУУДЫН ЯАМНЫ ТӨРИЙН НАРИЙН
БИЧГИЙН ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

А.ДАВААЖАРГАЛ

ATA12931 6594204 9024070546

**“АЛТАЙ ТАВАН БОГД” БАЙГАЛИЙН ЦОГЦОЛБОРТ ГАЗАРТ
ДӨРВӨН УЛИРЛЫН АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЦОГЦОЛБОР БАЙГУУЛАХ
ТЕХНИК ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ ТООЦОХ, БОЛОВСРУУЛАХ
АЖЛЫН ДААЛГАВАР**

2024 оны..... дүгээр сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

1. Үндэслэл:	<ul style="list-style-type: none"> - Монгол Улсын Их Хурал (УИХ)-ын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Алсын хараа 2050” урт хугацааны бодлогын баримт бичгийн зорилт 8.2-т “Эдийн засгийн тэргүүлэх салбарууд болон байршлын давуу талд тулгуурлан бүс, орон нутагт аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ”; - Аялал жуулчлалын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1. “Монгол Улс тодорхой газар нутгийг тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх, гадаадын болон дотоодын хөрөнгө оруулалтыг татах, аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг төрөлжүүлэн хөгжүүлэх зорилгоор орон зайн зохистой төлөвлөлтийг бий болгосон аялал жуулчлалын бүстэй байна”; - Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 324 тогтоолоор баталсан “Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр”-т заасан “аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хөгжлийг дэмжиж, аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүнийг тухайн бүс нутгийн онцлогт тулгуурлан бий болгох” ; - Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 333 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрөөс аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх талаар баримтлах бодлого”-ын 4.4.2. “Байгалийн унаган төрхийг хадгалах, хамгаалах чиглэлээр эко, тогтвортой аялал жуулчлалын бүсүүдийг тогтоож, хөгжүүлнэ”;
2. Зорилго:	<ul style="list-style-type: none"> - Үндэсний онцлог бүхий, хүрээлэн буй орчинд ээлтэй, нутгийн иргэдэд түшиглэсэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх - Жуулчдын сонирхолыг татахуйц эрэлт ихтэй аялал жуулчлалын бий болгох

- Объект тус бүрт архитектур төлөвлөлтийн даалгавар боловсруулах, батлуулах
- Объект тус бүрээр инженерийн хангамжийн урьдчилсан тооцоо гаргах /дулаан, цахилгаан, холбоо, ус хангамж/
- Техникийн нөхцөлүүд авах, Үүнд:
  - ✓ Дулаан,
  - ✓ Цахилгаан,
  - ✓ Холбоо,
  - ✓ Ус хангамж
- Төлөвлөлтийн газар дээр байр зүйн зураг боловсруулах
  - ✓ Ерөнхий төлөвлөгөөний зориулалтаар;
  - ✓ Объектуудын ажлын зургийн зориулалтаар;
- Төлөвлөлтийн газарт инженер-геологийн судалгаа, дүгнэлт гаргах
- Судалгаа, дүгнэлтийг нэгтгэж, эцсийн тайлан гаргах

Аялал жуулчлалын нөөц даац:

- Тухайн бүс нутгийн хэмжээнд уг төсөл ямар нөлөөлөл үзүүлэх, түүх соёлын ач холбогдлыг тодорхойлох;
- Хотон нуурын эко бүсэд хэрхэн нөлөөлөх, амьтан ургамлын тархцад үзүүлэх эерэг, сөрөг нөлөөг тооцох;
- Аялал жуулчлалын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох
- Гадаад, дотоодын нийт зорчигчдын тоо, жилд үйлчлэх жуулчдын эрэлт, нийлүүлэлтийн хүчин чадлыг судалж, төлөвлөлтийн шийдэл гаргах
- Аялал жуулчлалын нөөц даацын судалгаа хийж, аялал жуулчлалын голлох бүтээгдэхүүн маршрутын одоогийн байдлын судалгаа гаргах
- Түүх соёлын биет өв болон соёлын биет бус өвийг судлан хууль эрх зүйн хүрээнд хамгаалалтад авах арга аргачлалыг тодорхойлох;
- Археологийн нөөцийг тодорхойлж аялал жуулчлалын эргэлтэд оруулах боломжийг тодорхойлж судлах

Аялал жуулчлалын орон зайг тодорхойлох

- Монгол улсын Засгийн газрын болон аймаг, орон нутгийн бодлого, төлөвлөлтийг үндэслэн урт, дунд хугацааны хөтөлбөр, төлөвлөгөөтэй уялдааг хангах
- Нийгэм-эдийн засгийн хүчин зүйлийг тодорхойлж аймаг, орон нутгийн хүн амын орлогыг нэмэгдүүлэхэд чиглэх
- Аймаг, орон нутгийн аялал жуулчлалын эдийн засгийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлэхэд чиглэх;

- Хотон нуур орчмын аялал жуулчлалын орон зайн төлөвлөлтөд отоглох цэгүүд, эко аяллын бүс, хамгаалах шаардлагатай бүс, бүсчлэлийг тодорхойлох
- Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлалын менежментийн тогтолцоо, сайн туршлагыг тодорхойлсон зөвлөмж боловсруулах;
- Алтай Таван Богд орчимд аялал жуулчлалын кластер хөгжил, бүс нутгийн таталцлыг тодорхойлох
- Аялал жуулчлалын үндсэн цогцолборын нөхцөл, нөөцийн шинжилгээ, хүчин зүйлийн үнэлгээ, бүтээгдэхүүн – үйлчилгээ, бизнес хөгжлийн загвар, орон нутгийн ханган нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээ, хүний нөөц болон холбогдох тооцоо судалгааг
- Тухайн бүсийн аялал жуулчлалыг орон нутгийн онцлогт тулгуурлан улсын жишиг хөгжлийн чиг хандлагад нийцүүлэн, эдийн засгийн тэргүүлэх салбарын нэг болох олон улсад өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх тогтвортой аялал жуулчлалыг тодорхойлж үнэт зүйл, давуу тал, онцлогийг илэрхийлсэн алсын харааг боловсруулах
- Өгий нуур орчимд эко аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх боломж
- Улсын болон орон нутгийн Аялал жуулчлалын бүсийг тодорхойлох
- Монгол Улс болон бүс нутгийн хэмжээнд тухайн төслийн үзүүлэх нөлөөлөл, хөгжүүлэх зорилгыг тодорхойлох
- Дотоод гадаадын аялагчдыг хүлээж авах хүчин чадал, даацыг тодорхойлох.
- Аялал жуулчлалын бүсийг хөгжүүлэх зорилтуудыг судалгааны шатанд тодорхойлж гаргах.
- Түүх соёл, байгалийн өвөрмөц тогтоц бүхий газрыг түшиглэсэн амралт жуулчлалын бүс, аялал жуулчлалын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох.
- Алтай таван богд орчмын болон дайран өнгөрөх аялал жуулчлалын төрлийг тодорхойлж маршрут гаргах
- Амьтан, ургамлын аймгийн ерөнхий байдал, ашиглах, хамгаалах боломжийн судалгаа, зөвлөмж боловсруулах
- Амралт, бааз, отоглох цэгийн үйл ажиллагаа, нуурын хамгаалалт, эрүүл ахуй, хог хаягдлын болон хөрсний бохирдлоос сэргийлэх менежментийн зөвлөмжийг боловсруулах
- Аялал жуулчлалын дэд бүтцийг бүрдүүлэх, хөгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулах
- Төслийн судалгаанд үндэслэн зам дагасан үйлчилгээний барилга байгууламжийн шаардагдах хүчин чадлыг

тодорхойлж загвар зураг, ажлын зураг төсвийг боловсруулах

- Төслийн хүрээнд нутгийн иргэдийн олон нийтийн арга хэмжээ зохион байгуулах барилгын хүчин чадлыг тодорхойлж загвар зураг, ажлын зураг төсөв боловсруулах
- Алтай таан богд орчмын аялал жуулчлалын SWOT, TOWS, PESTLE шинжилгээг хийх
- Рекреацийн үнэлгээг хийх

Газар зохион байгуулалт

- Төлөвлөлтөөр хийгдсэн авто зам, зогсоол талбайг бусад холбогдох төлөвлөлтөд тусгаж ажиллах.

Худалдаа үйлчилгээ

- Худалдаа үйлчилгээний салбарын чиглэлийг тодорхойлж, хүчин чадал, хүрэлцээг судалж төлөвлөлтөөр шийдэх;
- Тогтвортой үйл ажиллагааг хэвийн явуулах үүднээс тухайн үйлчилгээг хувийн хэвшилтэй хамтран ажиллуулах моделүүдийг боловсруулах.

Ногоон байгууламж

- Ногоон байгууламжийг цэцэрлэгт хүрээлэн, цэцэрлэгт гудамж, инженерийн дэд бүтцийн хамгаалалтын ногоон байгууламж зэргээр ангилж, норм дүрмийн дагуу төлөвлөх;
- Ногоон байгууламжид хэрэглэх мод, бут сөөг болон ургамлыг байршлыг төлөвлөх.
- Байгалийн тогтцыг ашиглан ус хуримтлуулах усан толио үүсгэх замаар бичил уур амьсгалыг бүрдүүлэх;
- Амралт зугаалга, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх чиглэлийн хүрээнд улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагт мөрдөгдөх нэгдсэн өнгө төрхөд нийцүүлсэн тохижилт бүхий цэцэрлэгт хүрээлэнг төлөвлөх;
- Цэцэрлэгжүүлэлтийг хүн амын ажиллаж амьдрахад тохиромжтой гоо зүй, ариун цэвэр-эрүүл ахуйн нөхцөлийг хангасан, орон зайн бичил уур амьсгалын тааламжтай орчинг бий болгож хүний үйл ажиллагааны элдэв хортой нөлөөллөөс хамгаалах, нутаг дэвсгэрийн архитектур-орон зайн зохиомжийг сайжруулсан байхаар тооцож төлөвлөх;

Хог хаягдал

- Хог хаягдлын цэгүүд болон төвлөрүүлэх газруудын байршлыг тодруулж, тулгамдаж буй асуудлыг тодорхойлох;

- Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, зайлуулах, дахин ашиглах, устгах, тусгай цэг байгуулах менежментийн төлөвлөлтийг боловсруулж тусгах;

Гамшгийн менежмент

- Гамшгийн үед авах арга хэмжээний төлөвлөгөө, шаардлагатай тохиолдолд үйлчлэх онцгой байдлын газар, гал унтраах ангийн хамрах хүрээ, аюулын дуут дохио, хорогдох байр, түр цуглах талбайн судалгаа гаргаж, хүчин чадал, хүрэлцээг одоогийн байдлаар тодорхойлох;
- Гамшгийн аюулд өртөх магадлалтай газар нутаг, айл өрх, эдэлбэр газрын судалгааг гаргаж төлөвлөлтөд тусгах;

Инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ

- Одоо байгаа ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалт, хориглолт, хязгаарлалтын бүс, үерийн далан суваг, байгалийн жалга, борооны болон гадаргын ус зайлуулах шугам сүлжээний хамгаалалт, хориглолт, хязгаарлалтын бүсүүдийг тодорхойлох;
- Төлөвлөлтөөр хийгдсэн гуу жалга, ус зайлуулах далан шуудууны тоо хүчин чадлыг дахин тооцоолон судалж дараагийн төлөвлөлтөд тусгах;

Дулаан хангамж

- Дулааны эх үүсвэрийг судлах
- Инженерийн шугам сүлжээний төлөвлөлтийг судлах

Усан хангамж

- Төлөвлөлтийн шатанд ундны усны эх үүсвэрийн хориглолт, хамгаалалтын мужийн байршил, эрүүл ахуйн дэглэмийн заалтуудыг нарийн мөрдөх;
- Усны хэрэглээний нэгдсэн тооцоог төлөвлөлтийн үе шатаар нарийвчлан хийх, хэрэглэгчийн шугамыг дулааны шугамтай хамт бүсчилсэн байдлаар төлөвлөх, /хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөнд үе шат заасан нөхцөлд тухайн үе шатаар дэлгэрэнгүй тооцоо хийх/;
- Батлагдсан ажлын зураг төсөлтэй уялдуулан төлөвлөх, шугамын трасс хүчин чадал, төсөвт өртөг зэргийг тодорхой тусгах, хөрөнгө оруулалтын тооцоог батлагдсан нормын дагуу төлөвлөх;
- Усны дахин ашиглалт /саарал ус/-ыг нэмэгдүүлэх, хур тунадасны ус хуримтлуулах, газрын гадарга дээрх цэвэр усны нөөцийг ашиглах, усны хэрэглээг багасгах боломжит хувилбаруудыг боловсруулах;

3.	Байршил:	Баян-Өлгий аймгийн Алтай, Алтан цөгц, Баяннуур, Бугат, Булган, Буянт, Дэлүүн, Ногооннуур, Цагааннуур, Сагсай, Толбо, Улаанхус, Цэнгэл, Өлгий сумдууд
4.	Хамрах хүрээ:	Баян-Өлгий аймаг, Цэнгэл сум, Хотон нуур орчим
5.	Ашиглах материал:	<p>Монгол Улсын хуулиуд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Монгол Улсын Үндсэн хууль - Хот, тосгоны эрх зүйн байдлын тухай хууль; - Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль; - Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн орчны бүсийн тухай хууль; - Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль; - Аялал жуулчлалын тухай хууль; - Ойн тухай хууль - Усны тухай хууль; - Хамгаалалтын бүс тогтоох тухай; - Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын тухай; - Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль; - Байгалийн ургамлын тухай хууль /нэн ховор, ховор ургамлын жагсаалт/; - Амьтны тухай хууль - Гамшгаас хамгаалах тухай хууль; - Галын аюулгүй байдлын тухай хууль; - Газрын тухай хууль; - Барилгын тухай хууль; - Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, зөвшилцөх, магадлал хийх дүрэм - Байгаль хамгаалах олон улсын холбоо /IUCN/-аас гаргасан Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн аялал жуулчлал ба аялагчдын удирдлага, зохион байгуулалт "Тогтвортой хөгжлийн удирдамж" гарын авлага, 2020 он - Бусад холбогдох дүрэм журам, стандарт, баримт бичиг, Норм, нормативууд
6.	Баримт бичгийн иж бүрдэл:	<ul style="list-style-type: none"> - Судалгаа, үнэлгээ тооцооллын аргачлал арга зүй; /Материалд дүн шинжилгээ хийх, судалгааны үр дүнгийн нэгтгэл, иргэд оршин суугч, төлөвлөлтийн бүсэд хийгдсэн судалгаа зэрэг бусад шаардлагатай материал/ - Инженер-геологийн дүгнэлт - Төлөвлөлтийн талаарх танилцуулга - Хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, хөрөнгө оруулалтын тооцоо <p>Зураглалын бүрдэл:</p> <p><u>Судалгаа, үнэлгээ тооцооллын зураглал</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Зургийн жагсаалт, тайлбар бичиг - Байршлын схем М1:25000;

- Орчны тойм M1:10000-25000;
- Байр зүйн дэвсгэр зураг M1:2000;
- Авто зам тээврийн сүлжээ M1:5000;
- Барилгажилт M1:5000;
- Газар ашиглалтын судалгаа M1:5000;
- Газар ашиглалтын бүсчлэл M1:5000;
- Түүх соёл, аялал жуулчлал M1:5000;
- Гамшгийн менежмент M1:5000;
- Ногоон байгууламж, спорт, амралтын талбай M1:5000;
- Инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ M1:5000;
- Дулаан хангамж M1:5000;
- Ус хангамж, ариутгах татуурга M1:5000;
- Цахилгаан хангамж M1:5000;
- Нийгэм-Эдийн засгийн үнэлгээ M1:5000
- Дэд бүтцийн үнэлгээ M1:5000
- Архитектур, түүх, соёл, археологийн дурсгал, ландшафтын үнэлгээ M1:5000

Төлөвлөлтийн зураглал

- Зургийн жагсаалт, тайлбар бичиг;
- Газрын нэгдмэл сангийн ангилал M1:10000-15000;
- Гудамж, замын сүлжээ M1:2000; /батлагдах хуудас/
- Ерөнхий төлөвлөгөөний бүсчлэл M1:2000; /батлагдах хуудас/
- Ерөнхий төлөвлөгөө M1:2000; /батлагдах хуудас/
- Архитектур орон зайн төлөвлөлт, барилгажилт M1:2000;
- Газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт M1:5000;
- Ногоон байгууламж, спорт, амралт, аялал зугаалгын бүс M1:5000;
- Соёл, ахуй үйлчилгээний ангилал, үйлчлэх хүрээ M1:5000;
- Аялал жуулчлалын менежмент нэгдсэн төлөвлөлт M1:5000
- Тусгай хамгаалалттай бүс хориглох, хязгаарлах дэглэмтэй бүсүүдийн төлөвлөлт M1:5000;
- Дугуйн зам, хөсөг тэрэг, явган замын төлөвлөлт M1:5000;
- Нийтийн тээврийн нэгдсэн зогсоол, авто машины зогсоол, төлөвлөлт M1:5000;
- Гадна зам тээврийн сүлжээ M1:10000-25000;
- Гамшгийн менежмент нэгдсэн төлөвлөлт M1:5000;
- Хог хаягдлын нэгдсэн төлөвлөлт M1:5000;
- Төлөвлөлтийн үе шатны зураглал M1:5000;
- Төлөвлөлтийн хүрээнд шинээр дахин төлөвлөх, сэргээн засварлах, хамгаалалтад авах бүс M1:5000;

		<ul style="list-style-type: none"> - Инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ, өндөржилт, улаан шугам М1:2000; - Үерийн хамгаалалт, далангийн зураг М1:5000; - Инженерийн дэд бүтцийн хамгаалалтын зурвас М1:5000; - Инженерийн дэд бүтцийн нэгдсэн зураг М1:2000; /батлагдах хуудас/ - Ус хангамж, ариутгах татуурга М1:2000; - Цахилгаан хангамж М1:2000; - Холбоожуулалт М1:2000; - Ерөнхий харагдах байдал /3D зураг/ <p>Тоон материалын бүрдэл:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөний товч тайлбар 2-3 хуудас байх/*.doc, *.pdf/ - Товч танилцуулга 25-аас ихгүй слайд байх/*.ppt/ - Төлөвлөлтийн онцлогийг харуулсан анимэйшн 2 минутаас багагүй байх./*.mp4; 720HD/ - Ажлын үе шатны зураглалын бүрдэл /*.dwg, *.pdf, *.jpg/ - Хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөний зураг төслийн ажлыг хот байгуулалтын нэгдсэн мэдээллийн санд хүлээж авахад тавигдах үндсэн шаардлага болон бусад холбогдох материал тусгах.
7.	Хийгдэх ажил	<p>Аялал жуулчлалын цогцолбор</p> <ul style="list-style-type: none"> - Баян-Өлгий аймгийн Цэнгэл сумын нутаг Хотон нуурын Зүүн хойд эрэг орчим аялал жуулчлалын цогцолбор байгуулах ТЭЗҮ суурь судалгаа гаргаж нэгтгэх - Баян-Өлгий аймгийн Цэнгэл сумын нутаг Хотон нуурын Зүүн хойд эрэг орчимд олон улсын ангиллын, жижиг онгоцны буудал байгуулах ТЭЗҮ суурь судалгаа гаргаж нэгтгэх - Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах төлөвлөлтийн хязгаар тогтоох - Газар ашиглалтын болон эдийн засгийн судалгаа, үнэлгээг гаргаж төлөвлөлтийн шийдэл гаргах - Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын судалгаа, дүгнэлт гаргах - Аялал жуулчлалын мастер төлөвлөгөөний суурь судалгаа гаргах - Монгол Улсын стандартад нийцсэн аялал жуулчлалын цогцолборын төлөвлөлтийг хийх - Аялал жуулчлалын үндэсний парк, - Цогцолборын зургийн даалгавар боловсруулах, батлуулах

		<ul style="list-style-type: none"> - Төлөвлөлтийн шийдлийг олон нийтэд танилцуулж хэлэлцүүлэг хийх /Мэргэжлийн байгууллагууд болон төр захиргааны байгууллагуудад танилцуулж хэлэлцүүлэг хийх/ Эцсийн тайлан: Сайдын зөвлөлийн хуралд танилцуулах хурлаас гарсан санал, дүгнэлтийг тусгаж, эцсийн байдлаар хүлээлгэн өгөх; - Тайлангийн эх хувийг 3 хувь үйлдэх; - Тайлангийн Оффис Ворд файлаар хүргүүлэх
10.	Захиалагч байгууллага	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам